

Socialt företagande och försöken att finna fungerande sätt.

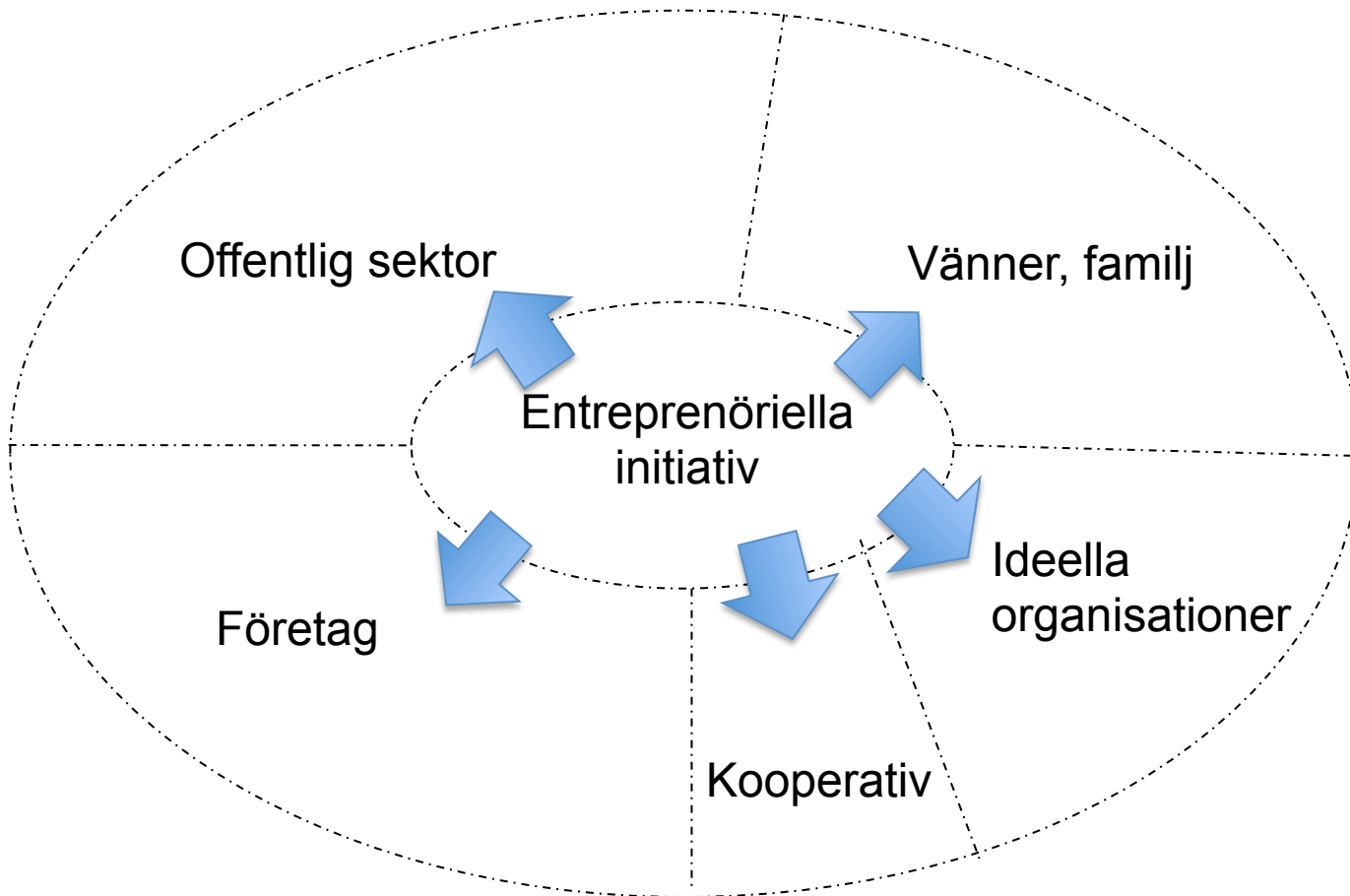
En utvärdering av
67 Arvsfondsfinansierade
projekt.

Författare: Malin Gawell
År: 2013

Socialt företagande – utveckling och strömningar

- Sociala insatser av olika slag (ideella, offentliga och numer även kopplat till begrepp som socialt entreprenörskap och socialt företagande
- Ett ökat intresse för dessa begrepp både i Sverige och internationellt
- Olika strömningar och olika versioner

Figur: Gawell 2013a

I grund och botten ett socialt engagemang
kombinerat med ett entreprenöriellt handlande/
någon form av företagande

Att företa sig det sociala

Socialt företagande i välfärdssamhället

- Italien och England (?) som inspiration
- EU
- Olika typer av välfärdsregimer
 - Socialdemokratiska
 - Liberala
 - Konservativa
- Sverige

Förhoppningar och utmaningar

- Entreprenörskap och företagande blir centralt och inskrivet i många politikområden
- Olika initiativ och policy intresse för socialt entreprenörskap och socialt företagande samt andra likartade begrepp
 - NTG, TG, ESF, Tillväxtverket
 - Huvudsakligt fokus på arbetsmarknads- och näringspolitik

De 67 projekten

- 14 projekt < 0,5 miljoner
 - 21 projekt 0,5-1,5 miljoner
 - 18 projekt 1,5-3 miljoner
 - 12 projekt 3-5 miljoner
 - 1 projekt ca 7 miljoner
 - 1 projekt ca 18 miljoner
-
- Sammanlagt nästan 139 miljoner åren 1994-2013

- I princip exempel på alla typer av socialt entreprenörskap/socialt företagande (dock ej vinstdrivande)
- Förstudier, kunskapsproduktion/spridning, utbildning, metod- och verksamhetsutveckling
- Unga och personer med funktionsnedsättningar, utsatta grupper, arbetslösa

- Sociala kooperativ/sociala arbetskooperativ
- Socialt företagande cirka år 2006
- Deltagande, empowerment, egenmakt (ej alla)
- Gemenskap, träning, kontakter, arbete (ej alla)
- Coompanion, Skoopi, dussin enskilda individer
tongivande men ej dominerande

Fallstudierna

- Dynamo, Stockholm
- Mamas Retro, Göteborg
- Entrévärdarna, Luleå
- Aktus, Ramsele
- Urkraft, Skellefteå
- Vägen ut-kooperativen, Göteborg

Utvärderande frågeställningar

- Vilka framkomliga vägar finner projekten och vilka hinder stöter de på?
- Vilka spår lämnar Arvsfondens pengar och under vilka betingelser lämnar pengarna spår?
- Hur många har varit verksamma i projekten och hur upplever målgrupperna insatserna?
- Vilka kostnadsbesparingar kan göras med hjälp av erfarenheter från projekten?

Vilka framkomliga vägar finner projekten och vilka hinder stöter de på?

- Engagemang och eldsjälar
- Kombination av kompetenser (socialt arbete, företagare, systementreprenörer, projektproffs)
- Team och systemvandrare
- Bidrag, projekt, försäljning – alla medför beroende => behov av systemtänkt

Hur många har varit verksamma i projekten och hur upplevs insatserna?

- Av de som besvarat enkäten har 90 % av projekten personer med funktionsnedsättningar som sin primära målgrupp
- 75 % uppger att de har unga som sin primära målgrupp
- 40 % respektive 50 % av projekten uppger också att de arbetar gentemot politiker respektive tjänstemän i offentlig förvaltning

- Aktiviteter relaterade till kunskapsspridning har i stort överträffat uppsatta målsättningar
- Start och fortsatt drift av verksamheter (sociala företag) har vid tidpunkten för rapportering/uppföljningsstudien inte nått upp till uppsatta målsättningar i projektplanen.
- Färre personer än planerat har också fått långsiktig anställning/delägarskap i nya verksamheter

- Det har dock startats ett antal nya verksamheter (korrekta uppgifter svåråtkomliga)
- Detektivarbete visar också på flera exempel där resultaten på ett eller annat sätt alternativt förr eller senare har uppnåtts
- Det tar tid!
- Det är sällan linjära utvecklingsprocesser!

- Flera enskilda berättelser som visar på mycket goda exempel
- Genomförda projektutvärderingar i princip positiva även om de också belyser svårigheterna med långsiktiga lösningar då tid och behov ofta underskattas vid planering och tillsättningar av resurser
- Avsaknad av systematiska uppföljningar av t ex bortfall, dvs de som inte längre finns kvar i verksamheterna

Vilka spår lämnar Arvsfondens pengar och under vilka betingelser lämnas spår?

- Kunskapsproduktion, spridning och utbildning
- Förstudier, testning
- Del av utvecklingsprocesser
(initiala faser, katalysator i kritiska faser och för utmanande sociala initiativ)
- Egen nisch och allmän aktör inom området?

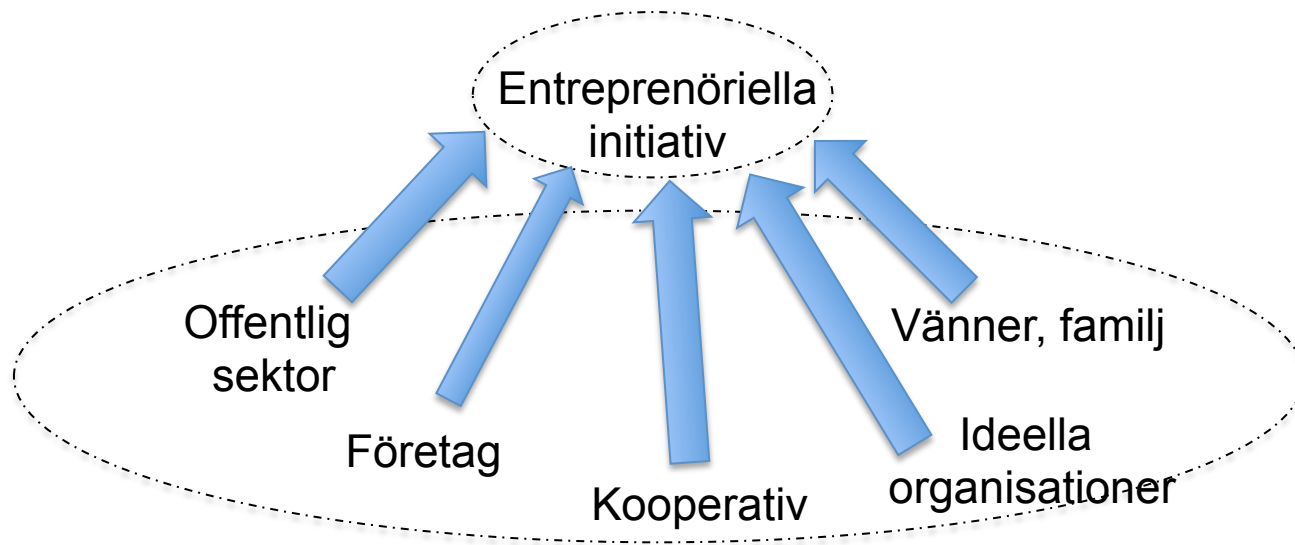
- Under förutsättning att "systemet" fungerar
 - Empowerment-inriktad bedömning av arbetsförmåga
 - Enskilda individers "hela situation"
 - Ersättningsmöjligheter utifrån enskilda individers behov
 - Långsiktig finansieringsmöjligheter

Vilka kostnadsbesparingar kan göras med hjälp av dessa erfarenheter?

- Olika initiativ att visa på nytta
 - Social redovisningar
 - Socioekonomiska bokslut
 - SROI
- Dock inte sociala företag istället för offentliga utgifter – se tidigare diskussion om betingelser

Att företa sig det sociala

- Stor variation av initiativ som på olika sätt arbetar med det sociala och genom någon form av socialt företagande
- Vilja att förbättra villkoren för unga och personer med funktionsnedsättningar
- Ett socialt entreprenörskap och socialt företagande med målgrupperna i fokus (inte nödvändigtvis entreprenörerna som ofta är fallet t ex. internationellt)

Figur 2: Ett samverkande socialt entreprenörskap

Målgrupper och behov

- Behov, upplevda nödvändigheterna och (resursmässiga) möjligheter att verka
- Målgrupper utan stereotyp rekonstruktion?
- Behovet av att få må bra och fungera
- Vidgande av normen för det normala

((Arbets)integrerande) sociala företag

- Det handlar om hela livssituationen!
- Samvaro och att få göra något konkret viktigt
- Arbete viktigt – men det måste vara BRA arbete
- Att även nå de som ännu inte blivit arbetslösa eller de som står ”utanför” arbetsmarknaden

Att leitha

- Söka
- Leda sig själv
- Leda andra
- Det entreprenöriella
- Det sociala
- Leda en organisation / någon sorts företag
- Delta i utvecklingen av samhället